

SUDENHUUTELIJAN PÄIVÄKIRJAT IV

Pakistanin vuodet, 2022-2025

Anssi Kullberg

Sudenhuutelijan päiväkirjat IV

Pakistanin vuodet, 2022—2025

Anssi Kullberg

Copyright © 2025 Anssi Kullberg

Kaikki oikeudet pidätetty.

© 2025 Anssi Kullberg

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, Suomi, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: **978-952-80-2631-0**

Kansikuva: Anssi Kullberg

Johdanto

Tämä kirja on neljäs toimitettu kooste *Maailma ja paikat* -blogissa kirjoitetuista teksteistä, kattaen vuosia 2022—2025. Kirjan tarkoitus on saattaa osa noista kirjoituksista kirjallisesti luettavampaan muotoon ja samalla niiden säilyttäminen jälkipolville. Maailman ollessa nykyisellä tolallaan ei voida luottaa kriittisten kirjoitusten säilymiseen amerikkalaisen teknologiayhtiön omistamalla alustalla.

Sarjan nimi *Sudenhuutelijan päiväkirjat* viittaa Aisopoksen satuun, jossa paimenpoika pelotteli ilkikurisuuttaan kyläläisiä huutamalla, että susi tulee. Kun susi sitten lopulta tuli, kukaan ei ottanut poikaa vakavasti, vaan susi söi hänet suihin. Kirjoitellessani viimeisten vuosikymmenten aikana putinilaisen Venäjän, länsimaisen äärioikeiston ja trumpilaisen Amerikan muodostamista uhista Euroopan turvallisuudelle, liberaalille demokratialle, sääntöpohjaiselle maailmanjärjestykselle ja arvostamalleni länsimaiselle elämäntavalle, sain aika ajoin kuulla itseäni verratun sutta huudelleeseen poikaan. Ajatukseni eivät kirjoitusajankohtiinaan olleet kovinkaan suosittuja Suomessa – paitsi ehkä blogini lukijoiden keskuudessa. Sittemmin monista esittämistäni ajatuksista tuli kuitenkin valtavirtaa.

Sarjan ensimmäinen kirja käsitti vuodet 2011—2013 ja sen keskeisiä teemoja olivat arabikevät ja Afganistan. Toinen kirja kattoi Ukrainassa viettämäni vuodet 2013—2017 ja sen tematiikka keskittyi vahvasti Ukrainaan, Venäjään ja Eurooppaan. Kolmannessa kirjassa asuin ja työskentelin kolme vuotta Helsingissä ja kaksi vuotta Brysselissä vuosina 2017—2022. Noille vuosille ajoittuivat mm. COVID-pandemia, Afganistanin joutuminen toistamiseen Talibanin hallintaan ja Venäjän hyökäyssodan täysimittaisen vaiheen alkaminen.

Neljäs kirja käsittää alaotsakkeensa mukaisesti Pakistanin vuosiani 2022—2025. Näiden kirjoitusten kattamana aikana asuinpaikkani oli Islamabadissa, vaikka todellinen kotini oli Helsingissä, jossa puolisoni jäi

asuttamaan yhteistä kotiamme. Kirjan mittaan käyn taajaan lomilla ja joskus työmatkoilla Suomessa, ja noina aikoina saatoimme viettää yhteistä aikaa. Lomilla matkustimme ajan ja rahan salliessa kolmansiin maihin Euroopassa ja Aasiassa.

Pakistanin päiväkirjoissa tarkastelen sekä arkea että erikoisempiakin aikoja, käsittelen paljon luontoa, joka oli noiden vuosien suurimpia henkireikiäni, ja arvostelen siellä täällä lukemaani kirjallisuutta. Poliitiikkaa on mukana aiempia kirjoja vähemmän johtuen mm. turvallisuusnäkökulmista, joita työhön korkeariskisessä toimintaympäristössä liittyy. Pakistanin politiikka ja talous eivät myöskään välttämättä olisi kiinnostanut suomalaista lukijakuntaa samassa määrin kuin kirjoitukseni Kiovasta ja Brysselistä.

Bloginpitäjänä ei aina välttämättä kirjoittamisvaiheessa tiedä, mistä kirjoituksesta tulee ajaton klassikko, johon voi palata vielä vuosikausien jälkeenkin – ja mikä taas vaipuu pian kirjoittamisensa jälkeen unholaan. Tämänkin kirjan kolmen Pakistanissa eletyn vuoden kirjoitusten joukkoon mahtui tekstejä, joita lukijat ovat käyneet katsomassa satoja, toisinaan jopa tuhansia kertoja, vaikka kaikkien aikojen yleisösuosikit löytyvätkin pääosin *Sudenhuutelijoiden* toisessa kirjassa olevista, Ukrainan vuosina kirjoitetuista vuodatuksista. Se on ymmärrettävää. Ukraina, Venäjä ja Eurooppa ovat lähempänä suomalaislukijoiden sydämiä kuin Etelä-Aasia. Vaan joskus on mielenkiintoista sukeltaa myös maassamme verrattain vähän tunnettuihin maailmoihin ja paikkoihin. Toivotan siis lukijani tervetulleiksi harvemmin suomeksi sanoitettuihin tuokiokuviin ja tunnelmiin maagisessa Pakistanissa. Ja Euroopassakin.

Painettua julkaisua ja monenkirjavaa lukijakuntaa varten tekstejä on valikoitu ja siellä täällä lyhennetty. Sen sijaan en ole kajonnut asiasisältöön – niissäkään tapauksissa, joissa tietoni tai mielipiteeni asioista on saatanut muuttua blogitekstien kirjoittamisen ajoista. Onhan päiväkirjojen tehtävä myös dokumentoida oman ajattelun kehittymistä ja muuttumista ajassa ja tapahtumien virrassa.

Paluu muistojen juurille

24. syyskuuta 2022

Ensimmäinen kuukausi Pakistanissa lähenee loppuaan. Jos loppu-ajat Brysselissä olivatkin aikaa vastaan juoksemista kaikenlaisten käytännön ongelmien kanssa, alkuajat Islamabadissa ovat sitä toisella tavalla: nurkan takana ei vaani takaraja ajolähtöineen, jonka jälkeen ei ole enää fyysisesti paikalla, mutta sen sijaan alkua hallitsee palapeli kaiken sen kanssa, mikä pitää ensin hoitaa, ennen kuin jonkin toisen asian saa hoidettua. Ilman verkkaisesti eteneviä byrokraattisia rekisteröintiprosesseja ei saa pankkitiliä, paikallista puhelinliittymää eikä nettiä, ilman niitä taas on aika vaikea saada mitään muuta järjestykseen. Merkittävä virstanpylväs saavutettiin kuitenkin eilen illalla, kun allekirjoitin vuokrasopimuksen talonpuolikkaasta, josta on tarkoitus tulla tuki-kohtani seuraaviksi muutamaksi vuodeksi.

Lukija ihmettelee nyt tietysti, kuinka minulla on aikaa kiinteistöihin ja byrokraatiaan, kun kolmannes Pakistanin pinta-alasta on tulva-aluetta ja 33 miljoonaa ihmistä jäänyt kodittomiksi tuhotulvien myötä. Niin pahalta kuin tulvat tiedotusvälineissä näyttävätkin, ne eivät ole kuitenkaan upottaneet Islamabadia sen enempää kuin mitään muutakaan Pakistanin suurkaupungeista. Tulvien alle on jäänyt lähinnä valtavat määrät tulvamaille rakennettuja maatalousyhteisöjä Induksen ja sen sivujokien alavilla mailla, jotka kuuluvat ihmiskunnan vanhimpiin ja tiheimmin asuttuihin maatalousalueisiin.

Pakistan on maailman viidenneksi väkirikkain valtio (Kiinan, Intian, Yhdysvaltain ja Indonesian jälkeen) ja kilpailee Indonesian kanssa suurimman muslimimaan tittelistä – Indonesiassa kokonaisväkiluku on suurempi ja se on siten suurin muslimienemmistöinen maa, mutta Pakistanissa suurempi osuus väestöstä on muslimeja. Molemmissa maissa toki uskonnollisten vähemmistöjen, erityisesti kristittyjen, luku lasketaan monissa miljoonissa, mikä on usein yllätys länsimaalaisille, koska maita niin usein tarkastellaan vain enemmistöuskontonsa kautta.

Pakistan herättää Euroopassa kielteisiä mielikuvia, koska se pääsee uutisiin lähinnä silloin, kun maassa tapahtuu jotain pahaa – terrorismia ja ääriliikkeitä, Afganistanin ja Kashmirin konflikteja, luonnonkatastrofeja, kuten säännölliset tulvat ja maanjäristykset. Koska ihmisiä on paljon ja he ovat tiheässä, heitä myös kuolee aina, kun jotain pahaa tapahtuu. Harvemmin tästä maasta Suomessa uutisoidaan mitään hyvää – ja silloinkin, kun niin tehdään, se tapahtuu jonkin pahan taustaa vastaan: esimerkiksi sankaritarinat Talibania vastaan asettuneesta teinitytöstä, hädänalaisten avustamisesta tai puiden istuttamisesta Himalajan ja Hindukushin rinteille – joiden paljaiksi hakkaaminen on muuten ollut vähintään yhtä suuri syy tuhotulviin kuin ilmastonmuutos.

Jos kuitenkin vertaamme Pakistanin itsenäisyysajan toteumaa niihin apokalyptisiin uutisiin ja ennusteisiin, joita maan kohtalosta länsimaissa vuodesta toiseen tuotetaan – Pakistanhan on aina epävakaa, aina talousvaikeuksissa, aina korruptoitunut, aina ihan kohta romahtamaisillaan – kiinnittää huomiota kaikki se, mitä *ei* ole tapahtunut. Pakistan *ei* ole romahtanut. Pakistan *ei* ole muuttunut kalifaatiksi. Pakistan *ei* ole useista sotilasvallankaappauksista huolimatta muuttunut täysautoritääriseksi valtioksi, vaan on läpi itsenäisyytensä säilyttänyt demokraattisen monipuoluejärjestelmän ja liittovaltiomuodon. Intia ja Pakistan *eivät* ole päätyneet ydinsotaan. Ja vaikka Taliban vuonna 2008 hallitsi laajimmillaan niin suuria alueita Khyber-Pakhtunkhwassa (ent. Luoteismaakunta), että sen nähtiin kolkuttelevan jo Islamabadin porteilla, tämäkin konflikti saatiin lopulta jotenkuten hallintaan. Tosin Talibanin voitto Afganistanissa kasaa uudelleen tummia pilviä myös Pakistanin paštualueiden tavalle.

Pakistanin suoriutuminen tässä kaikessa ei ole mikään mallisuoritus. Pakistan on koko historiansa ajan pysynyt poliittisesti epävakana ja taloudellisesti köyhänä kehitysmaana, minkä vuoksi sillä ei olekaan kokonsa mukaista vaikutusvaltaa maailman asioihin. Sillä on itänaapurinaan ja itsenäisyysajan keskeisimpänä vastustajanaan jättiläinen, Intia, ja sen tähden se tukeutuu liittolaisenaan toiseen jättiläiseen, Kiinaan – etenkin kylmän sodan jälkeen, jolloin se koki Lännen pettäneen entisen liittolaisensa.

Etelänaapurit Arabian niemimaalla ovat upporikkaita ja länsinaapuri Iranin Pakistania vauraampi, ja nuo maat kilpailevat keskenään ja ajoittain ottavat yhteen Pakistanin uskonnollisten liikkeiden rahoittamisessa.

Niinpä ainoa ilmansuunta, johon Pakistan on voinut projisoida poliittista ja sotilaallista voimaansa on vielä kaoottisempi ja köyhempi pohjoisnaapuri, Afganistan, jossa Pakistanin politiikka on seurannut patoamispolitiikan logiikkaa – ulospäin usein kyyniseltä näyttävää, mutta perustavoitteissaan johdonmukaista. Aina kun Pakistanin kontrolli Afganistanista on herpaantunut, ongelmat ovat vyöryneet sieltä Pakistanin omille alueille.

* * *

Ennen Brittiläistä Intiaa, jonka hajoaminen tuotti nykyiset Etelä-Aasian valtiot yhä vielä kiistanalaisine rajoineen, hallitsi suurinta osaa alueesta Mogulivaltakunta. Se oli keskiaasialaista alkuperää olevan muslimidynastian johtama keisarikunta, jonka perusti Babur, mutta joka sai hallintaansa koko Intian niemimaan sadoiksi vuosiksi, 1500-luvulta aina vuoteen 1858, jolloin britit syöksivät vallasta viimeisen mogulikeisarin, Bahadur Shah Zafarin, ja vähän myöhemmin omivat Intian keisarinnan arvonimen kuningatar Viktorialle. Sekä Intia että Pakistan ovat Mogulivaltakunnan jälkeläisiä, vaikka brittien lähdettyä niemimaa jakautuikin verisissä uskonsodissa hindujen ja muslimien johtamiin uusiin valtioihin.

Omana aikanaan Mogulivaltakunta oli se tarunhohtoinen valtakunta, jonka tunnumme tuhannen ja yhden yön saduista ja paljosta muusta tarustosta, jonka persialaiset ja arabit välittivät Eurooppaan. Tuo menneisyys on aina läsnä tätä maata katsellessa.

Intialaisen taruston kulkeutuminen Eurooppaan oli tietysti jo paljon Mogulivaltakuntaa – tai ylipäätään islamia ja kristinuskoa – vanhempi asia. Onhan Induksen ja Gangesin laaksoissa euraasialaisten sivilisaatioiden alkukoti, josta vaikutteet säteilivät kahteen suuntaan. Itäinen virtaus vei Kiinaan ja Kaakkois-Aasiaan, joissa se risteytyi Kiinan suurten jokilaaksojen itsenäisesti kehittyneeseen sivilisaatioon. Läntinen virtaus

yhdistyi Lähi-idän ja Niilinlaakson niin ikään itsenäisesti kehittyneeseen hedelmällisen puolikuun sivilisaatioon, josta myös välimerellinen ja sittemmin eurooppalainen sivilisaatio kumpusi.

Pakistanista löytyvät Induksen kulttuurin muinaiskaupungit Mohenjodaro (Sindissä) ja Harappa (Punjabissa) samoin kuin muinaisen Intian tärkeä muinaiskaupunki Taxila (pohjoisimmassa Punjabissa), joissa voi kokea olevansa tuntemamme sivilisaation alkulähteillä. Muistan 20 vuotta sitten Taxilassa käydessäni kokeneeni jonkinmoisen tajunnan-jysäyksen, kun löysin raunioiden kaiverruksista niin hakaristejä, kaksitoista tähteä kehässä kuin myös kaksipäisen kotkan – kaikki ilmeisesti muinaisesta Intiasta peräisin olevia symboleja, jotka sittemmin ovat länteen kulkeutuessaan päätyneet jos jonkinmoiseen käyttöön.

Hakaristi on muinoin ihmiskunnan alkuhämärissä elämän lähteenä palvotun auringon tyylytelmä, joka oli Euraasiassa laajalle levinnyt jo esihistoriallisena aikana, ja varsinkin Intiassa sai merkittävän uskonnollisen ja kulttuurisen merkityksen. Sitä on tosin aurinkosymboliikan lisäksi selitetty myös ilmansuuntien kuvauksena ja siten ”kaikkivallan” symbolina. Se löydetään jo myöhäiskivikautisista lähteistä ja Induksen laakson sivilisaatiossa se oli runsaassa käytössä. Aasiassa se on yhä vieläkin onnen ja hedelmällisyyden symboli – Euraasian läntisimmissä osissa se sai satuneista syistä hiljattain ikävän sivumerkityksen.

Kaksitoista tähteä kehässä, joka nykyisin yhdistetään EU:n ja sitä edeltäneiden Eurooppa-liikkeiden aatteeseen, on niin ikään muinainen symboli. Luku kaksitoista on ollut kulttuurista toiseen pyhä luku, minkä vuoksi sen voikin oman valintansa mukaan yhdistää moneen asiaan: jo muinaisista ajoista periytyvään astrologiseen tähtikarttaan, luojajumalattaren kruunuun (joka viittaa suoraan tähtikarttaan), pantheonin jumalten lukuun, alkuperäisiin Israelin heimoihin, apostolien lukuun, roomalaisen oikeuden tuomarien lukuun, tuntien ja kuunkierron lukuun, valamiehiin ja niin edelleen. Kahtatoista on pidetty täydellistymisen lukuna (sitä edeltää yksitoista, viimeinen hetki ennen täyttymystä). Joku joskus kertoi minulle, että kaksitoista tähteä ovat se viimeinen silaus, joka tarvitaan täytettäessä optimaalisella mosaiikkikuviolla eli mehiläiskennon muodolla katetun pinnan viimeinen jäljelle jäänyt tila. Toisin

sanoen, täydellistämään muutoin epätäydelliseksi jäävä laatoitus. Ei siis liene ihme, jos se on astrologien lisäksi ollut tärkeä symboli temppeleitä ja palatseja rakentaneiden muurarien ammattikilloille.

Kaksipäinen kotka symboloi keisarikuntaa jo pronssikauden assyrialaisilla ja heettiläisillä – minkä lisäksi sillä lienee ilmeinen yhteys Egyptin faaraoiden symboliin, Ylä- ja Ala-Egyptin yhdistymistä kuvanneeseen kuvioon, jossa korppikotkan ja kobran päät muodostavat ikään kuin kaksi päätä siivelliselle hahmolle. Myöhemmät kristilliset ja islaminuskoiset imperiumit perivät kaksipäisen kotkan muinaisilta edeltäjiltään. Nykyajan huuhaa-nationalistit voivat tietysti seipitellä kaikenlaisia omaa muinaisuuttaan korostavia tarinoita (tyyliin ”serbit perustivat Induksen sivilisaation”), mutta heiltä jää silloin huomaamatta, että tuo muinaisuus on nimenomaan ihmiskunnan yhteistä ja koskee yhtä hyvin myös heidän naapurikansojaan.

* * *

Paljon äärellä siis olen täällä ja kaikessa ympärillä olevassa voi aistia ihmiskunnan historian havinaa. Käytän tätä aasinsiltana palatakseni omaan henkilökohtaiseen kokemukseeni. Minulle paluu Islamabadiin on samalla paluu kansainvälisen urani juurille. 20 vuotta sitten opiskelijana ja nuorena miehenä asuin täällä kuusi kuukautta ja tuo kokemus oli oleva ratkaiseva ponnahduslauta, josta päädyin sille ammatilliselle tielle, jolla yhä olen.

Pakistan ei tuolloin ollut ensimmäinen kokemukseni Etelä-Aasiasta, sillä olin tehnyt elämäni ensimmäisen Euroopan ulkopuolelle suuntautuneen matkani Intiaan jo 18-vuotiaana. Ei se ollut myöskään ensimmäinen kokemukseni islamilaisesta maailmasta, sillä olin niin ikään matkustanut Turkissa ja Tunisiassa jo 19-vuotiaana. Ennen Pakistaniin töihin saapumista plakkarissani oli opiskelijavuosilta jo kohtalainen kasa arabimaita, Kaukasiaa, Keski-Aasiaa ja Kaakkois-Aasiaa. Kyseessä oli kuitenkin ensimmäinen kerta, kun asuin pidemmän aikaa eurooppalaisen kulttuuripiirin ulkopuolisessa maassa.

Olin tuohon aikaan myös hyvin köyhä. Työnantajani ei rahoittanut asuntoani, terveydenhuoltoani tai muitakaan sellaisia asioita, joita vakituisesti työsuhteiset pitävät selviöinä ulkomaankomennuksille lähtiessään. Vuokrasin palvelijalle tarkoitettua ullakkohuonetta paikalliselta kansalaisjärjestönaiselta (joka paljastui paitsi ahneeksi, myös kotityranniksi, joka mm. hakkasi omia palvelijattariaan). Huoneessa vilisi öisin rottia, torakoita ja muurahaisia. Ikkunan ulkopuolella puussa roikkuivat päivisin variksen kokoiset hedelmälepakot. Villisiat ja šakaalit tulivat öisin Margalla Roadin yli asuinalueille.

Kun laskeuduin Istanbulista saapuvalla lennolla tänne ensivalon aikaan, tunsin nostalgiaa jo automatkalla lentokentältä Islamabadin kaupunkiin. Taivaan utuinen punahehku, taivaanrannassa siintävät vihreät Margallakukkulat, taivaalle kohoavat haarahaukat, kaikkialla heräilevien varisten raakunnat, mainojen rääkäisy ja kirskutukset. Kaikki tuo tuntui jollain oudolla tavalla tutulta, kuin kuuluisi johonkin entiseen elämäni. Ihmisten puhuma intianenglanti, eleet ja fraasit – ne tarttuivat kuin olisivat palautuneet pitkän tauon jälkeen jostain syvälle muistiin hautautuneesta. Eivät harkitusti ja tietoisesti vaan vaistomaisina reaktioina.

* * *

Islamabad ei ole kovin historiallinen kaupunki. Ayub Khan siirsi liittovaltion pääkaupungin Karachista ensin Rawalpindiin vuonna 1959 ja sitten tänne vuonna 1967 eikä Islamabadissa siten ole juurikaan vanhempaa kuin 60–70-luvuilla rakennettua arkkitehtuuria. Islamabad on insinöörien suunnittelema hallintokaupunki samaan tyyliin kuin Brasília. Koko kaupunki on luotu neliömäisten ruutujen kaavaan ja useimmilla ruuduilla on varsin tylsästi vain koodinimet: G-6, F-6, F-7, F-8, E-7 jne. Kulakin sektorilla on keskellään *markaz*, ostoskeskus, jossa on suuri keskittymä kauppoja ja liikkeitä. Lisäksi koko kaupungin halki kulkee itä-länsisuunnassa niin kutsuttu Sininen vyöhyke, joka on tarkoitettu liike-elämän keskuksiksi, ja jota pitkin myös moderni joukkoliikennejärjestelmä (metro ja bussilinjat) kulkee.

Noin miljoonan asukkaan Islamabad ja sitä ympäröivä alue (mm. Margallakukkulat ja Rawaljärven pohjoisosa) muodostavat liittovaltion

pääkaupunkialueen, samaan tapaan kuin Washington D.C., Mexico City tai Delhi omana osavaltionaan Intiassa. Heti osavaltiorajan takana kaupungin eteläpuolella on Islamabadia tuplasti suurempi Rawalpindi eli tuttavallisemmin Pindi (2 milj. asukasta). Pakistanilaisittain nämä ovat kuitenkin vain keskisuuria kaupunkeja. Vertailun vuoksi, Sindin osavaltion pääkaupungissa Karachissa on yli 15 miljoonaa ja Punjabin osavaltion pääkaupungissa Lahoressa yli 11 miljoonaa asukasta.¹

Parasta Islamabadissa ei olekaan kulttuuriperintö tai arkkitehtuuri vaan kaupungin vihreys. Asuinalueet ovat itsessään puutarhamaisia huvila-alueita, minkä lisäksi heti kaupunkia pohjoisessa rajaavan Margalla Roadin toisella puolella alkaa Margallakukkuloiden kansallispuisto, suuri ja luonnonarvoiltaan merkittävä matalien vuoriharjanteiden ja niiden väliin jäävien vehreiden laaksojen muodostama vaihteleva maasto täynnä eri metsätyyppejä, avoimempia kivikkoisia maastoja sekä villieläimiä. Villisika, muntjakki, kultašakaali, reesusmakaki ja intianpiikkisika ovat yleisiä. Lueskelin hiljattain espanjalaisen järjestön tekemää tutkimusta Margallan faunasta, josta kävi ilmi, että myös leopardi ja muurahaiskäpy yhä sinnittelevät alueella, vaikka entisaikaan yleinen paikallinen villi-
lammas näyttää hävinneen sukupuuttoon.

Makakit tulevat yleisesti kukkuloilta alas kaupungin pohjoispuolisten moskeijojen alueille ja pohjoisimmalle asuinalueelle E-7:lle, jossa api-noita voikin nähdä yleisesti pieninä ryhminä – ja ne aiheuttavat kaikenlaista pikkuharmia ihmisten puutarhoissa riehuessaan. Myös lentäviäkoiria eli suuria hedelmälepakoita (nykyiseltä suomenkieliseltä nimeltään lenkkoja) näkyy kaupungin puutarha-alueilla yhä, vaikka minulla onkin tunne, että niiden määrä on paljon pienempi kuin 20 vuotta sitten.

Brysselistäkin tutut kauluskaijat ovat täällä vakiolinnustoa, samoin kaikkialla läsnä olevat intianvarikset, pihamainat ja haarahaukat, punaperä-
ja työtyöbulbulit, pensas- ja metsätimalit, mustadrongot, ruosteperälepinkäiset, harjalinnut, bramiinikottaraiset ja kolme lajia yleisiä

¹ Näiden kaupunkien todelliset asukasluvut ovat vielä paljon suurempia, sillä kaupungit ovat vetäneet töihin runsaasti sellaista väestöä, joka ei ole kirjoilla niissä.

Streptopelia-kyyhkyjä (palmukyyhky, turkinkyyhky ja aasianturturi-kyyhky). Puutarhojen puista ja pensaista kuuluu pitkäpyrstöräätälin ja aasianrillin ääniä. Kukissa vierailee purppuramedestäjiä – urokset metallinsinisiä, naaraat vihreänkeltaisia.

Asunnossani tulee olemaan kaksi eri suuntiin osoittavaa terassia, joista moisia luonnonihmeitä voi katsella. Vuokraisäntä ehdotti sen tekemistä viinilasin äärestä, joten kovin ahdasmielinen hän ei ainakaan ole. Ja grilille olisi hyvä paikka, kunhan ehdin sellaisille ostoksille. Ensin on vuorossa koko liuta kiireellisempiä käytännön hankintoja.

Islamabadin lokakuu

23. lokakuuta 2022

Toinenkin kuukausi on kohta vierähtänyt. Lokakuun ensimmäisenä muutin omaan kotiin, talonpuolikkaaseen vehreällä huvilalueella F-7-sektorilla. Asuntooni kuuluu kaksi terassia, yksi kummallakin puolen. Takapihan puolella on näkymä vuokraisännän puutarhaan ja sen takana puistoon. Etupihan puolella taas on muutamia isoja puita, palmuja, kukkia ja näkymä horisontissa häämöttäville Margallakukkuloille.

Ei ihme, että pihalinnuista ei ole ollut puutetta. Rääkyvät intianvarikset ja pihamainat samoin kuin miellyttävä-äänisemmät punaperäbulbulit ja bramiinikottaraiset ovat jokapäiväistä pihafaunaa. Varpuset sekä palmu- ja turkinkyyhkyt samoin. Haarahaukkoja on aina taivaalla, ne kiljahtelevalle myös ahkerasti, ja iltaisin asettuvat lähipuihin yöksi. Tähtytyspaikoilla vierailee milloin ruosteperälepinkäinen, milloin mustadrongo. Harakkatasku viihtyy alhaalla puutarhassa, pihatasku joinain päivinä talon katolla. Lisäksi tiheämissä puissa ja pensaissa näkee vaihtelevia pikkulintuja: Jompiakumpia, pensas- tai metsätimaleja, käy yleensä päivittäin ainakin yksi ryhmä. Pitkäpyrstöräätäli on toisinaan äänessä, toisinaan taas harmaatalitiainen.

Harjalintu kävi alkukuusta usein pihassa, viime aikoina en ole sitä nähnyt. Huppuviidakkocharakka näyttäytyi kerran alussa, uudelleen tänään. Illalla alkaa korkealta taivaalta usein kuulua pikkukiihtäjien kirskuntaa, kun ne kokoontuvat siellä suuriin parviin, vähän ennen kuin pimeä lankeaa kuudelta ja linnut vaihtuvat lepakoihin. Šakaalien ulvahtelua ja vai-kerrusta kuuluu melkein joka yö, ja kulmakunnan koirat vastaavat siihen vähintään yhtä äänekkäästi. Makakien rosvoretket eivät sen sijaan näytä ulottuvan minun asuinkadulleni saakka.

Siperiasta ja Keski-Aasiasta saapuvia muuttolintujakin on alkanut näkyä – samalla kun jotkut kesävieraat, kuten pääskyt ja mehiläissyöjät, ovat vaivihkaa kadonneet. Melkein heti tänne muutettuani koin ikävän

yllätyksen aamulla, kun erään ikkunani alta löytyi hengetön sinirinta-naaras. Oli erityisen ikävää, että ikkunaa päin lentämiseen oli loppunut nimenomaan sellaisen linnun elämä, joka on tuttu ja rakastettu lauluturi Suomen Lapista saakka. Täällä sinirinta on talvivieras, joka tulee Siperiasta ja Keski-Aasian vuoristoista. Luultavasti juuri siksi se on ikkunaa päin lentänytkin – paikalliset lajit ovat ikkunat jo oppineet. Tilasin joka tapauksessa heti Suomesta ikkunoihin liimattavia haukkasiluetteja, ettei moinen toistuisi.

Tänään puikkelehtivat pihapensaissa sekä kashmirinuunilintu että idänuunilintu. Ne ovat niin ikään muuttomatkalla olevia lajeja. Kashmirinuunilintu on hyvin yleinen talvehtija, joka pesii runsaana Himalajalla ja Keski-Aasian vuoristoissa. Idänuunilinnun *viridanus*-alalaji on täällä runsas läpimuuttaja ja myös läpi talven nähtävä talvehtija. Kaukasianuunilintu pesii pieninä populaatioina Balutšistanin vuorilla ja talvehtii Sindissä.

Kävelymatkan varrella F-7-sektorin *markazille* ovat suojeltu Miyawakin metsä sekä Margallakukkuloilta kaupungin läpi virtaavan puron notkossa sijaitseva mielenkiintoinen lehto bambutiheikköineen, jossa olen nähnyt viitasiepon. Kyseinen puro, kuten useat muutkin kaupungin halki valuvat, laskee lopulta Soanjokeen Punjabin osavaltion alueella. Markazilla on myös monta hyvää ravintolaa, mm. italialainen ja libanonilainen, englantilainen teehuone ja halpa kirjakauppa. Tänään paikalliset olivat erityisen sankoin joukoin liikkeellä, koska kansakunta seurasi Intian ja Pakistanin välistä krikettiottelua suurten intohimojen vallassa.

Muezzinien rukouskutsuista on taas tullut osa niin tavanomaista äänimaailmaa, ettei niihin enää kiinnitä huomiota, ellei moskeija satu sijaitsemaan aivan sen paikan vieressä, jossa yrittää istua terassilla kahvia juomassa. Vuokraisäntäni talon palvelijaperhe on kristittyjä – nuoripari lapsineen – ja mies on jo yrittänyt saada minua lähtemään jonain sunnuntaina kanssaan Fatiman kirkkoon, olenhan sentään uskonveli. Pakistanin kristittyyn vähemmistöön kuuluu myös yläluokkaisia ihmisiä, mutta aika monet ovat vähäosaisempaa väkeä, joka asuu usein markazien laidoilla olevilla köyhemmän kansan asuinalueilla, joissa myös kirjekot sijaitsevat. Tämä johtuu paikallisten kristittyjen alkuperästä.

Aiemmin yleisintialainen kastilaitos vaikutti myös muslimienemmistöisillä alueilla ja näkyy yhä nykyisessä usein hyvin jyrkässä ja sosiaalisesti liikkumattomassa luokkajaossa. Kristityiksi kääntyi lähetyssaarnaajien vaikutuksesta paljon juuri entisiä kastittomia eli alimman yhteiskuntaluokan jäseniä.

Minun piti olla tänä viikonloppuna Lahoreessa, mutta perjantai-iltana sinne ajaessani julkistettiin tuomio, joka diskvalifioi syrjäytetyn pääministerin Imran Khanin kaikista julkisista viroista määräajaksi – siis estäisi myös hänen ehdokkuutensa tulevissa vaaleissa, mikä lieenee tuomion todellinen syy. Imran Khanin puolueen *Tehrik-i Insafin* kannattajat tukkivat mielenosoitukseksi niin pääkaupungin kuin Lahoreenkin päätiet, mihin poliisi puolestaan vastasi uusilla tiesuluilla. Kiersimme kahden-toista tunnin aikana läpi neljä eri sisääntuloreittiä Lahoreen, mutta kaikki olivat tukossa, joten jouduimme lopulta palaamaan neljän tunnin ajomatkan päähän Islamabadiin, ja minä missasin sekä konferenssini että Lahoreen sovitut tapaamiseni paikallisten kontaktien kanssa.

Join sitten kahvia asuinalueellani, näin yllä mainitut uunilinnut uusina vuodareina ja sain kuvia lepinkäisistä ja bulbuleista. Se vähensi vitutusta. Edistysaskeleena mainittakoon myös, että Lahoren-matkan lässättäminen raivasi minulle aikaa pestä ensimmäiset pyykkikoneelliset uudessa kodissani ja ripustaa ne Kohsar-marketin sekatavarakaupasta hankitulle pyykkitelineelle. Kohsar-marketin pikkumoskeijan takana sijaitseva Hashoo-puisto näyttää sisältävän myös kummittelevan kukkulan (merkitty siten karttoihin), joka on julkinen ulkoilualue.

Lämpötilat Islamabadissa ovat pudonneet alle 30 asteen, vastaten nyt enemmän Suomen kesää, joskin täällä päivät ovat miellyttäviä ja aurinkoisia – sateet ja yllättäen ilmaantuvat rajut myrskyt sattuvat melkein aina öisin. Paikallisten huolta talven kylmyydestä varsinkin sisätiloissa on vielä vaikea ottaa vakavasti.

Marraskuun lintupaikkoja

24. marraskuuta 2022

Marraskuun aikana Islamabadissa tuli selvästi viileämpää. Kuun alussa oli vielä teepaitakeli, mutta erään yömyrskyn jäljiltä sunnuntai oli kylmä eikä maailma enää ollut entisensä. Nyt eletään suunnilleen sellaisissa ilmasto-oloissa kuin Suomessa syyskuun alussa. Osa puustosta on ikivihreää, mutta osassa ovat nyt keltaiset ja punaiset värit. Murreessa on tullut lunta – Islamabad on laaksossa eikä lunta täällä yleensä nähdä koko talvena.

Marraskuu tiesi muutoksia myös linnustossa. Ensin alkoi puutarhaan putoilla kashmirinuunilintuja ja pian niiden kutsuääntä kuului kaikkialta – niin kaupungissa kuin sen ympärillä, oltiinpa Margallakukkuloilla tai Rawaljärven rannoilla. Se näyttää olevan ylivoimaisesti yleisin talvehtiva uunilintu täällä – idäntilalti tulee hyvänä kakkosena. Muita lajeja näkee vähemmän: yksi idänuunilintu tupsahti kuun alussa puutarhaan. Margallan rinteiltä taas löytää useimmilla käynneillä tiibetinuunilintua ja himalajansiippokerttua sekaparvista, joita dominoivat aasianrilli ja kashmirinuunilintu.

Englannin kielen viidakkoa tarkoittava sana *jungle* tulee alun perin täkäläisistä kielistä (*jangal*), mutta kun se länsikielissä on alkanut tarkoittaa trooppista metsää, Pakistanissa se tarkoittaa yhä mitä tahansa lehti- ja sekametsää ja vieläpä piikkipensaikkoakin. Puu-, pensas- ja metsäsavanni ovatkin vallitsevia *jangal*-tyyppejä Margallan alemmilla rinteillä samoin kuin Rawaljärven ympäristössä. Margallakukkuloiden kansallisuiston luontopoluista viides, Dara Jangal, on suosituin – ja sitä pidetään myös lintuisimpana. Leopardreja oli kuun alussa havaittu käyskentelemässä aivan kaupungin laidoilla. Joten suuntasin kuun alussa tälle luontopolulle erään eläköityneen majurin kanssa, joka on intohimoinen luontokuvaamisen harrastaja.

Aasianrillejä ja kashmirinuunilintuja oli totisesti liikkeellä. Yli meni yli 50 sepelkyyhkyn muuttava parvi. Niitä ilmaantuu Islamabadin alueelle

Neljännessä osassa Sudenhuutelijan päiväkirjoja avautuvat Pakistanin vuodet 2022-2025. Islamabadista käsin kulkevat kirjoittajan jalanjäljet sekä kaupungin puutarhoihin ja ostoskeskuksiin että Margallakukkuloiden varjoihin laaksoihin, joissa metsätimalit, sinipyrstöt ja leopardien jäljet kertovat omanlaistaan tarinaa Etelä-Aasian rikkaasta luonnosta. Tekstit vievät myös Suomen talviseen hämääseen, Euroopan maagisten kaupunkien kahviloihin, Istanbulin ja Dohan kautta kulkeville matkoille - ja aina takaisin arkeen korkeariskisessä toimintaympäristössä.

Kolmen Pakistanin vuoden aikana syntyneet kirjoitukset ovat vuoroin henkilökohtaisia, vuoroin analyyttisiä, mutta aina tarkkanäköisiä. Ne kuvaavat muutoksia ympärillä ja sisällä: kotiutumisen ja vierauden tunteita, poliittisia myllerryksiä, luonnon ihmeitä ja yksityiskohtia, jotka vähitellen muodostavat vuosien mittaisen kokemuksen vieraan maan rytmistä.

Samalla tämä kirja jatkaa Sudenhuutelijan päiväkirjojen pitkäaikaista teemaa: mitä merkitsee nähdä uhkia ennen kuin muut ne näkevät - ja millaista on kirjoittaa maailmasta, joka jatkuvasti muuttuu toiseen suuntaan kuin toivoisi. Kun osa aiemmista varoituksista on jo muuttunut valtavirraksi, nämä Pakistanin vuodet tarjoavat uuden näkökulman maailmanjärjestykseen, jossa mikään ei ole yksinkertaista mutta kaikki kietoutuu toisiinsa. Teos on matka tuntemattomampiin maailmoihin, mutta myös paluu ajatuksiin, jotka tekevät päiväkirjoista ajattomia.

